

KARAVANAS

Kartą dykuma keliavo didelis karavanas. Beribėje bekraštėje lygumoje, kur vien tik smėlynai ir dangus tematyti, jau iš tolo girdėjosi, kaip tarška mediniai kupranugarių varpeliai ir skamba sidabriniai arklių žvanguliai; tirštas dulkių debesis, kuris slinko priešakyje, rodė, kad karavanas artėja; o kai vėjo gūsis debesį prasklaidydavo, akys imdavo raibti nuo blizgančių ginklų ir ryškių margų drabužių. Tokį karavaną pamatė raitelis, kuris šuoliavo iš šono jo link. Jojo jis ant gražaus arabų veislės žirgo, apdengto tigro kailiu; prie ryškiai raudonų kamanų kabėjo apvalūs sidabro žvanguliai, o žirgo galvą puošė nuostabios stručio plunksnos. Raitelis atrodė didingai, jo drabužiai puikiai derėjo prie dabnios žirgo išvaizdos; galvą dengė baltas gausiai auksu siuvinėtas turbanas; kaftanas* ir plačios kelnės tvieskė skaisčiu raudoniu, prie juosmens tabalavo lenktas kardas su brangakmeniais nusagstyta rankena. Turbaną jis buvo užsimaukšlinęs ant kaktos, iš po vešlių antakių žybčiojančios tamsios akys, ilga barzda ir kumpa

* Kaftānas – už švarką ilgesnis viršutinis drabužis, siuvas iš vilnos ar aksomo ir dėvimas kaip tautinio apdaro dalis. (Čia ir toliau – vert. past.)

nosis – visa tai rodė jį esant drąsų, laukinės prigimties. Kai raitelis buvo maždaug per penkiasdešimt žingsnių nuo priešakinio būrio, paragino pentinai savo žirgą ir kaipmat atsidūrė šio būrio priekyje. Sutikti raitelį, kuris jotų per dykumą vienui vienas, buvo taip neįprasta, kad karavano sargyba, bijodama užpuolimo, iškart atstatė į jį ietis.

– Ką jūs darote? – sušuko raitelis, pamatęs į jį nukreiptus ginklus. – Gal manote, kad vienas žmogus gali užpulti jūsų karavaną?

Sugėdinti sargybiniai nuleido ietis, o jų viršininkas prijojo prie nepažįstamojo ir paklausė, ko jam reikia.

– Kas karavano savininkas? – pasiteiravo raitelis.

– Jis ne vienam žmogui priklauso, – atsakė anas, – čia yra keletas pirklių, kurie iš Mekos keliauja namo, o mes juos lydime per dykumą, nes visokie bastūnai keliautojams dažnai neduoda ramybės.

– Tai veskite mane pas tuos pirklius, – pareikalavo atvykėlis.

– Dabar neįmanoma, – paaiškino viršininkas, – mes privalome nesustodami judėti toliau, o pirkliai nuo mūsų atsilieka maždaug ketvirtį valandos; jei norite, pajokėkite su manim; kai sustosime pietų poilsio, aš įvykdysiu, ko prašote.

Nepažįstamasis nieko nebesakė, pasiekė ilgą pypkę, kuri kadaravo prižišta prie balno, užsidegė ir godžiai traukdamas dūmą toliau jojo greta sargybos viršininko. Šis nežinojo, kaip elgtis su nepažįstamuoju; tiesiai klausti jo vardo nedrįso, o į mėginimus kaip nors užmegzti kalbą tokiais žodžiais kaip: „Jūs rūkote labai gerą tabaką“ arba „Jūsų žirgo puiki žinginė“, anas atsakinėjo trumpai: „Taip, taip!“

Pagaliau prijojo vietą, kur buvo numatyta sustoti pietų

atokvėpio. Viršininkas išstatė sargybą, o pats drauge su nepažįstamuoju ėmė laukti karavano. Pro šalį prakinknojo trys dešimtys sunkiomis naštomis apkrautų kupranugarių, lydimų ginkluotų varovų. Paskui pasirodė penki ant gražių žirgų jojantys pirkliai, karavano savininkai. Bemaž visi buvo senyvi, rimti ir solidūs; tik vienas atrodė gerokai jaunesnis, linksmesnis ir guvesnis už kitus. Vilkstinės gale žingsniavo virtinė ryšuliais apkrautų kupranugarių ir arklių.

Kaipmat buvo išstatytos palapinės, o kupranugariai ir arkliai sustatyti aplinkui ratu. Viduryje išdygo mėlyno šilko palapinė – didžiausia iš visų. Į ją sargybos viršininkas ir nuvedė nepažįstamą atvykėlį. Praskleidę angos uždangalą jie įžengė į vidų; čia pamatė visus penkis pirklius, sėdinčius ant auksu ataustų pagalvių; juodaodžiai vergai padavinėjo valgius ir gėrimus.

– Ką čia tokį mums atvedė?! – kreipdamasis į viršininką sušuko jauniausiasis pirklys.

Nespėjus viršininkui nė žodžio ištarti, nepažįstamasis prakalbo pats:

– Vadinuosi Selimas Baruchas ir esu iš Bagdado; pakeičiu į Meką mane užpuolė plėšikų gauja ir paėmė į nelaisvę, bet prieš tris dienas pavyko slapta ištrūkti jiems iš nagų. Per didžiojo pranašo malonę iš tolo išgirdau jūsų karavano skambalus ir atkakau pas jus. Leiskite man keliauti drauge! Jūs suteiksite prieglobstį ne kokiam nedorėliui – kai atvyksime į Bagdadą, už gerą širdį jus gausiai apdovanosiu, nes esu didžiojo vizirio sūnėnas.

Prakalbo seniausiasis pirklys.

– Selimai Baruchai, – tarė jis, – sveikas atvykęs į mūsų prieglobstį! Mums malonu tau padėti, bet pirma sėsk, valgyk ir gerk kartu su mumis!

Selimas Baruchas atsisėdo prie pirklių, valgė ir gėrė su visais. Po pietų vergai nukraustė indus ir atnešė ilgas pypkes bei turkiško šerbeto*. Pirkliai ilgai sėdėjo tylėdami, tik papsėjo pypkes ir leido melsvus dūmus žiūrėdami, kaip jie rangosi, draikosi ir sklaidosi ore.

Galiausiai jauniausiasis pirklys nutraukė tylą.

– Jau trečia diena, – prakalbo jis, – mes sėdime ant žirgų ir prie stalo, nė nemėgindami kaip nors sutrumpinti laiką. Man klaikiai nusibodo, nes pavalgęs esu pratęs žiūrėti į šokėjas arba klausytis dainų ir muzikos. Gal žinote, draugužiai, kaip padaryti, kad laikas eitų greičiau?

Keturi vyresnieji pirkliai nieko neatsakė, vis čiulpė savo pypkes ir atrodė, kad rimtai mąsto; pirmas prabilo svečias:

– Jums leidžiant, aš turėčiau tokį pasiūlymą: man atrodo, kad kiekvienąkart, kai sustosime poilsio, vienas iš mūsų galėtų kitiems ką nors papasakoti. Tai kiek paskubintų laiką.

– Selimai Baruchai, gerai sakai, – atsiliepė Achmetas, seniausiasis pirklys, – mes tavo pasiūlymą priimame.

– Labai malonu, kad mano patarimas jums patinka, – tarė Selimas. – O kad matytumėte, jog ne tuščiai kalbu, tai, jei leisite, pirmas pradėsiu aš.

Patenkinti pirkliai pasislinko arčiau vienas kito, o svečią pasodino į vidurį. Vergai vėl pripildė taures, prikimšo savo ponų pypkes šviežio tabako ir atnešė žaižaruojančių anglių joms uždegti. O Selimas sriūbtelėjo gerą gurkšnį šerbeto praskalaudamas gerklę, į saują suėmęs perbraukė savo ilgą barzdą ir prabilo:

– Tad paklausykite *Pasakojimo apie kalifą gandrą*.